

Linux voor een beginner: Van Windows naar Linux

Bibliotheek, Drunen
2026-06-24
Michael Boelen

Linux: er is heel veel over te vertellen

In deze sessie

- Wat is Linux en voor wie is het geschikt?
- Wat kun je ermee (of wat niet)?
- Welke Linux-distributie?
- Hoe Linux testen en gebruiken
- Tips voor een vlotte start

Waarom deze presentatie?

Linux voor een beginner

- Initiatief van [Michael Boelen](#)
- Vernoemd naar gelijknamige blog
- **Doel:** begrijpelijke informatie over (het beginnen met) Linux
- **Niveau:** beginners en iets verder
- **Vereiste:** basiskennis van de computer

Verschillende vormen

- Artikelen: [Linux voor een beginner](#)
- Presentaties: [PDF's](#)
- Video's: [YouTube](#)

Tip: Deze presentatie mag je delen en (her)gebruiken, te vinden op michaelboelen.com

Voordat we beginnen

- Vragen? Graag aan het einde
- Foto's? Van mij of het scherm is prima
- Presentatie? Die komt online

Tijd om te beginnen!

Bijna iedereen gebruikt al Linux!

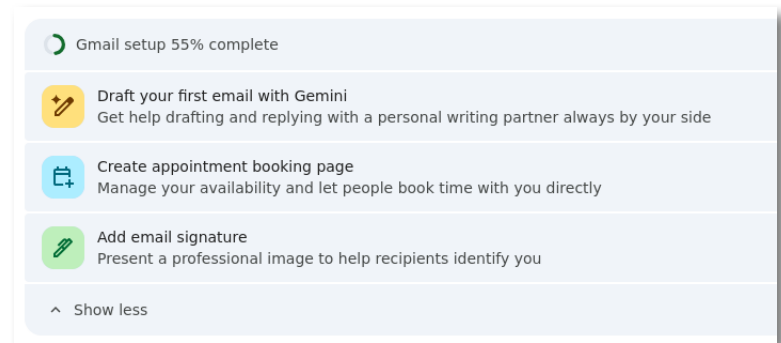
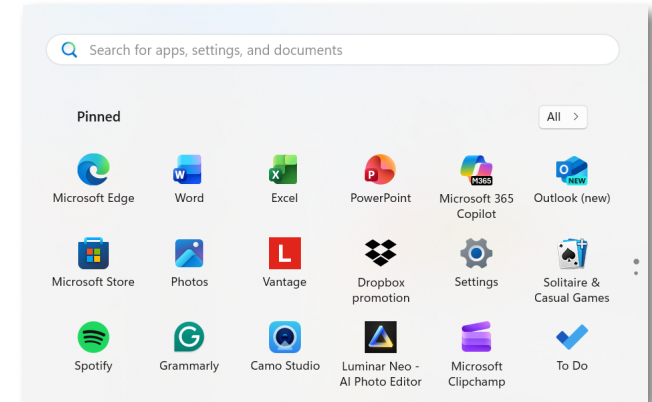
Voor wie?

- Nagenoeg iedereen
- Linux is namelijk al te vinden in of op:
 - Android
 - Televisie
 - Internetmodem/router
 - Scherm op het treinstation
 - In de bus en het vliegtuig
 - SteamDeck
 - Wasmachine
 - Internet of Things

Waarom zou je overstappen?

Waarom overstappen?

- Ouder systeem opnieuw inzetten (bijv. Windows 10)
- Enkele andere redenen:
 - AI
 - Advertenties
 - Privacy
 - Te weinig controle
 - Minder afhankelijk zijn van Big Tech

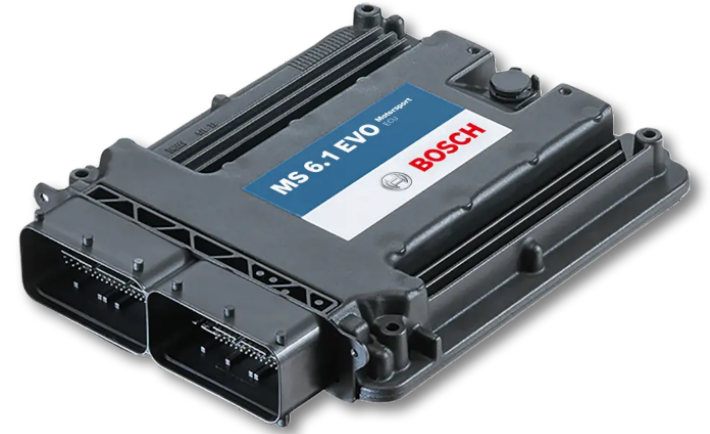
Wat is Linux? De dirigent van het systeem

Wat is Linux?

- De **basis** van een besturingssysteem
- We noemen deze basis de kernel

Primaire taak: aansturen van hardware

- Interne componenten
 - Processor
 - Geheugen
 - Harde schijf
- Externe apparaten
 - Beeldscherm
 - Toetsenbord en muis
 - Printer

Het probleem...

Probleem:

Linux alleen is te weinig voor een compleet systeem

Oplossing:

Aanvullende software toevoegen

Het probleem...

Welke software dan?

- Voor **installatie**
 - Opstartbaar systeem
 - Installer
- Voor **beheer**
 - Commando's
 - Grafische hulpmiddelen
- Voor **dagelijks gebruik**
 - E-mailprogramma
 - Grafische omgeving
 - Webbrowser

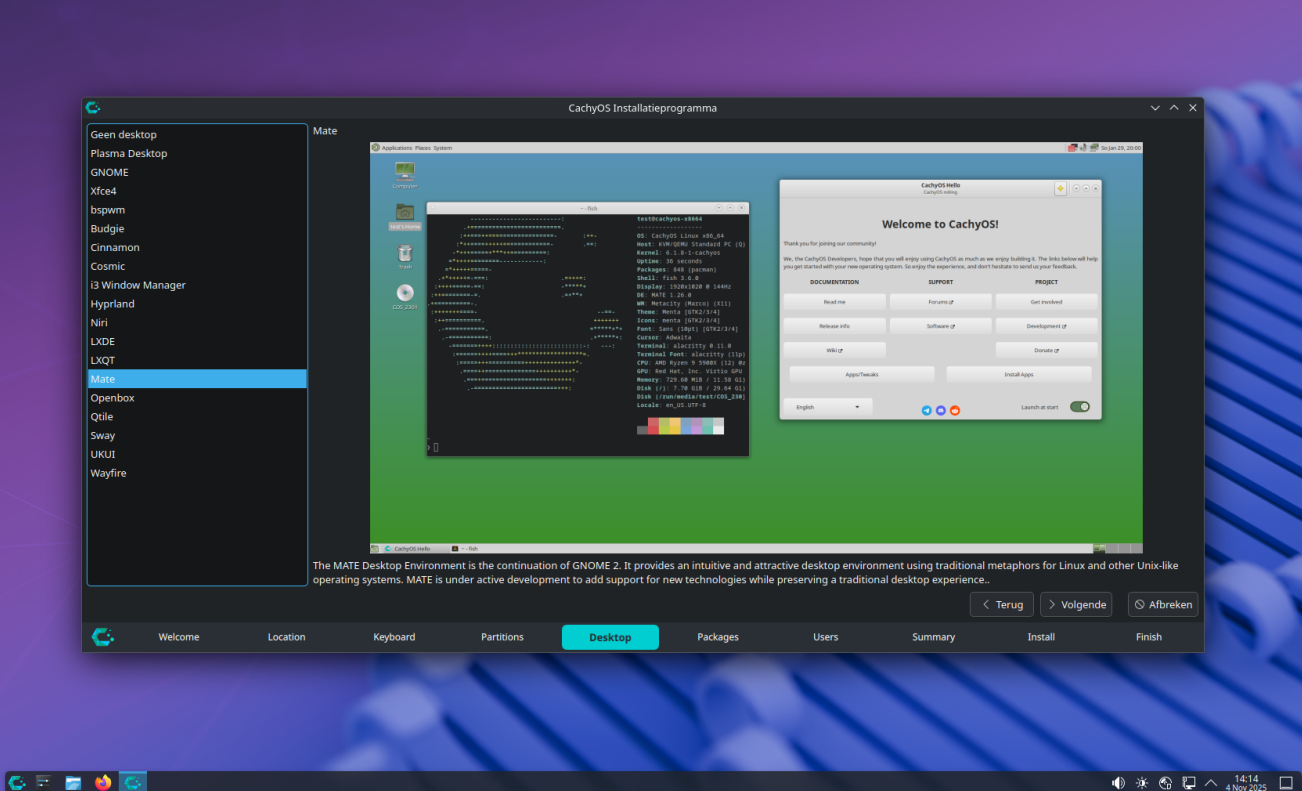
The screenshot displays a Linux desktop environment with several windows open. In the background, a terminal window shows the prompt 'michael@pc01:~\$'. In the foreground, a Mozilla Firefox browser window is open to the website 'Linux voor een beginner', which features a navigation menu and a main heading. Overlaid on the browser is a LibreOffice Writer window showing a document with a table of disk usage. To the right, a file manager window displays a tree view of the file system and a sunburst chart representing the disk usage data.

Map	Grootte	Inhoud	Gewijzigd
pc01	24,4 GB	567424 items	Vandaag
usr	9,0 GB	456485 items	3 maanden
var	6,2 GB	47731 items	Vandaag
home	5,1 GB	60285 items	Vandaag
swapfile	3,6 GB	0 items	1 jaar
boot	520,1 MB	406 items	Vandaag
etc	18,4 MB	2282 items	Vandaag
tmp	77,8 kB	22 items	Vandaag
lost-found	0%		1 jaar
media	8,2 kB	2 items	1 jaar
mnt	4,1 kB	1 item	1 jaar
bin.usr-is-merged	4,1 kB	1 item	2 jaar
sbin.usr-is-merged	4,1 kB	1 item	2 jaar
root	0%		8 maanden
cdrom	4,1 kB	1 item	1 jaar
opt	4,1 kB	1 item	1 jaar
srv	4,1 kB	1 item	1 jaar
lib.usr-is-merged	4,1 kB	1 item	2 jaar

Het probleem...

Welke software dan? (deel 2)

- Desktop Environment

The screenshot displays the CachyOS installation program interface. On the left, a sidebar lists various desktop environments: Geen desktop, Plasma Desktop, GNOME, Xfce4, bspwm, Budgie, Cinnamon, Cosmic, i3 Window Manager, Hyprland, Niri, LXDE, LXQT, **Mate** (highlighted), Openbox, Qtile, Sway, UKUI, and Wayfire. The main window shows a terminal window with system information and a 'Welcome to CachyOS!' dialog box. The terminal output includes:

```
test@cachyos-8864:~$ cat /etc/os-release
OS: CachyOS Linux 886_04
HOST: RWTHAACHEN-Standard-PC (10)
Kernel: 6.1.0-1-cachyos
Packages: 148 (pacman)
Window: 38 (sway)
Shell: fish 3.8.0
Display: X11:AMDGPU @ 1440p
WM: MATE 1.26.0
Theme: Menta (GTK2/3/A)
Icons: Menta (GTK2/3/A)
Font: Sans (9pt) (GTK2/3/A)
Cursor: Adwaita
Terminal: alacritty 0.11.0
Toplevel: none (alacritty) (10)
CPU: AMD Ryzen 9 5900X (12) (0)
GPU: amd nat, pci: v1000
Memory: 726.04 GiB / 31.56 GiB
Disk (/): 7.78 GiB / 29.04 GiB
Disk (/home/media/trueos_380)
Locale: en_US.UTF-8
```

The 'Welcome to CachyOS!' dialog box contains the following text:

Thank you for joining our community!

We, the CachyOS Developers, hope that you will enjoy using CachyOS as much as we enjoy building it. The links below will help you get started with your new operating system. So enjoy the experience, and don't hesitate to send us your feedback.

DOCUMENTATION	SUPPORT	PROJECT
Read me	Forums	Get involved
Release info	Software	Development
Wiki	Discord	Donate

Buttons: [AppStore](#), [Install Apps](#)

Language: English | Launch at start:

At the bottom, a progress bar shows the current step: **Desktop** (highlighted), with other steps: Welcome, Location, Keyboard, Partitions, Packages, Users, Summary, Install, and Finish. Navigation buttons: Terug, Volgende, Afbreken.

The MATE Desktop Environment is the continuation of GNOME 2. It provides an intuitive and attractive desktop environment using traditional metaphors for Linux and other Unix-like operating systems. MATE is under active development to add support for new technologies while preserving a traditional desktop experience.

Wat is Linux?

Linux = fundering

GNU = geraamte

Linux-distributie = het huis

GNU/Linux = Linux + basistools

Linux-distributie = Linux + basistools + dagelijkse software

Tijd om je favoriete huis te kiezen!

Linux-distributies

- Veel Linux-distributies beschikbaar
- Distributies hebben hun eigen doelgroep
- Maakt specialisatie mogelijk
- Waarom? Bieden van opties
- Teveel keuze?
 - Voor beginners vaak een groot obstakel
 - Voor gevorderden het risico op 'distro hoppen'

Goed om te weten

- Linux stuurt de hardware aan
- Linux-besturingssysteem bestaat eigenlijk niet, want:
 - Linux-kernel: de fundering
 - GNU: het geraamte
 - Linux-distributie: het complete huis
- Met **Linux** bedoelen we dus meestal **Linux-distributie**
- Er zijn veel Linux-distributies
 - Keuze
 - Keuzestress

De eerste keer...

- Alles is wennen de eerste keer, ook je nieuwe televisie
- Vaak zijn eerste ervaringen **positief**
- Werkt ook op oudere hardware vaak erg vlot
- Windows-gebruikers:
 - Positief over eenvoud zoals navigatiemenu
 - Systeem start snel op (en sluit snel af!)

**De Linux-ondersteuning voor
moderne hardware is vaak erg goed**

Linux en hardware

- Linux heeft ook stuurprogramma's (drivers)
- Zeer goede hardware-ondersteuning (tegenwoordig)
- Werkt vaak "out of the box"
- Hele nieuwe hardware of exotische hardware kan een uitdaging zijn
- Printer? Netwerkprinters vaak een veilige keuze
- Tip: Linux opstarten van USB-stick om hardware te testen

**Software-licenties bepalen hoeveel
én welke vrijheid de gebruiker krijgt**

Software en licenties

- Linux is open source software
- Vrij te gebruiken (free)
- Meestal kosteloos (gratis)
- Free en gratis klinken hetzelfde, andere betekenis
 - Free as in speech (freedom, libre)
 - Free as in beer (gratis biertje)
- Er zijn verschillende soorten licenties
- Licentie geeft een software-project een richting

Software en licenties

Veel software voor Linux is FOSS

- **F**ree
- **O**pen
- **S**ource
- **S**oftware

Goed om te weten

- Linux en software voor Linux heeft vaak een licentie
- Verschillende licenties beschikbaar
- Lijken vaak op elkaar
- Subtiele verschillen in gebruik
- Belangrijk voor toekomst van software-project

**Om Linux te gebruiken of te testen,
is installatie vaak niet eens nodig**

Eerst testen!

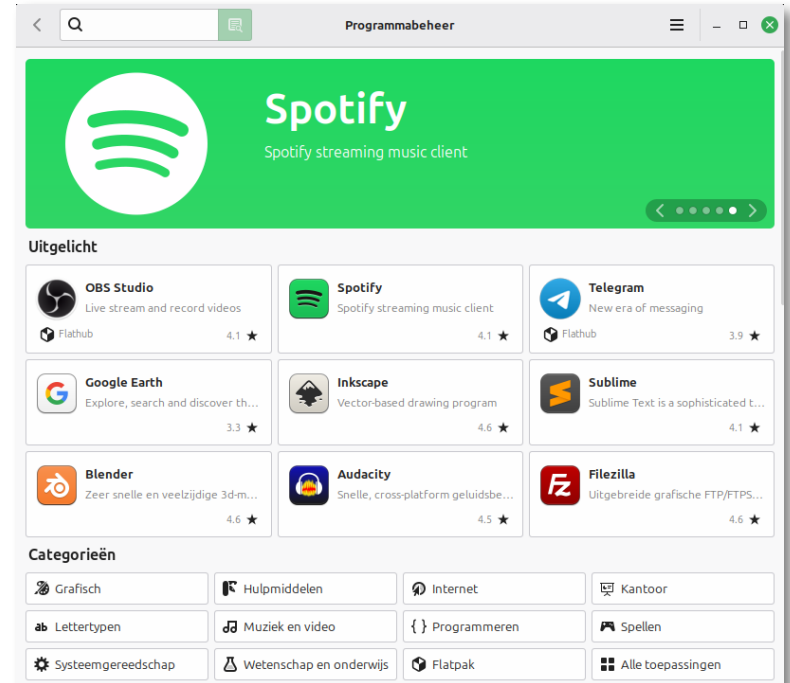
Installatie is optioneel

- USB-stick ("live-cd")
- Ideaal om te testen

Toch wel installeren...

Voor dagelijks gebruik: installatie wél nodig

- Sneller
- Complete opslag op schijf
- Eigen instellingen en voorkeuren
- Aanvullende software te installeren
- Software-updates

Linux-distributies hebben ieder hun eigen doel en gemaakte afwegingen

Linux-distributies

Waarom zoveel distributies?

- Verschillende families of smaken
- Vergelijkbaar met een stamboom
- Doorontwikkelingen
- Voorkeuren van ontwikkelaars en gebruikers
- Gericht op een specifiek systeem (bijv. lichtgewicht)

Debian

- Debian (1993)
 - Ubuntu (2004)
 - Linux Mint (2006)
 - Cinnamon Edition
 - Xfce Edition
 - MATE Edition
 - Linux Mint LMDE (2010)

- Red Hat
 - Red Hat Linux (1995-2004)
 - Red Hat Enterprise Linux (RHEL) (2000)
 - Fedora Linux (2003)
 - Bazzite (2023)
 - Oracle Linux (2006)
 - AlmaLinux (2021)
 - Rocky Linux (2020)

- Arch Linux (2002)
 - Manjaro (2011)
 - SteamOS (2013)
 - EndeavourOS (2019)
 - CachyOS (2022)

Linux-distributie kiezen

Keuze maken:

- Hoe technisch ben je en hoeveel hulp is nodig?
- Stabiliteit of juist de allerlaatste software?
- Soort gebruik (desktop, server, gaming, lichtgewicht)
- Ondersteuning voor bedrijf wel/niet nodig?

Kan je niet kiezen? → **Linux Mint**

**Een vliegende start begint met een goed
lanceerplatform**

Vorbereiden

Voor beginnende Linux-gebruikers

- Test eerst een keer met USB-stick ("live-cd")
- Gebruik een oude(re) computer als echte test (vraag familie/vrienden)
- Schakel vooraf over:
 - Word → LibreOffice Writer
 - Outlook → Thunderbird
 - Edge → Firefox/LibreWolf/Brave/Mullvad/Vivaldi

Hulp nodig?
Jouw communicatie maakt het verschil

Wat te doen bij problemen?

- Foutmelding?
 - Zoekmachine: gebruik aanhalingstekens
 - Forum: deel de volledige foutmelding
- Geen foutmelding?
 - Beschrijf **wat** je probeert te bereiken en **wat** je al hebt gedaan.
- Deel **altijd** welke Linux-distributie én versie je gebruikt.
- Stel je vragen waar je zelf ook zit, zoals bijvoorbeeld op Mastodon
- Linux Mint forum [bijv. [Nederlandstalig](#)]

Klaar om te beginnen?

- Ga naar de website linux.vooreenbeginner.nl
- Volg de stappen
 - Download ISO-bestand
 - Maken van opstartbare USB-stick
 - Aanpassen BIOS/UEFI zodat systeem opstart van USB-stick
 - Test of het werkt op jouw systeem
 - Installeren (en even wachten)
 - Gefeliciteerd!

Bedankt en succes!

